

Projekty regionální spolupráce pomáhají zvyšovat kvalitu života v krajích

13.6.2023 - Zuzana Dupalová | Akademie věd České republiky

Spolupráce s regiony je podle předsedkyně Akademie věd ČR Evy Zažímalové, jež se setkání zúčastnila, oboustranně výhodná: „Společné projekty se zaměřují na různé oblasti a vzájemně si máme co nabídnout.“

Tomáš Kostecký z Akademické rady AV ČR, který má regionální spolupráci v gesci, upozornil na dvě novinky. Dosud se uzavíraly jednoleté projekty a řešitelé po jejich skončení často žádali o nové. Nyní mohou žadatelé sjednávat projekty víceleté. „Zvýší se tím konkurence a možná neuspějí všichni žadatelé. Ti úspěšní ale uzavírají spolupráci na delší dobu, čímž se zjednoduší administrativa.“ Nově mohou regiony a pracoviště Akademie věd ČR také spolupracovat na projektech, které financuje třetí strana.

Předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zažímalová zdůraznila oboustranný přínos spolupráce s regiony.

Skenování důlní štol

Na odvodnění a 3D laserovém skenování štol sv. Antonína Paduánského v Horním Městě spolupracuje Moravskoslezský kraj s Ústavem geoniky AV ČR. Chtějí tak zjistit například režim důlních vod.

„Výsledky mají praktický dopad na život v obci. Kvůli mělce uloženým důlním dílům totiž hrozí propady povrchu. V souvislosti s rozvojem výstavby je důležité toto riziko nepodceňovat,“ upozorňuje Radovan Kukutsch.

Výpar v Polabské nížině

V projektu „Stanovení výparu v Polabské nížině v katastru obce Velký Osek“ sleduje Ústav pro hydrodynamiku AV ČR povodí řeky Bačovky v Polabí ve Středočeském kraji. Oblast se intenzivně zemědělsky využívá, zároveň ji ale ohrožuje půdní sucho.

„Projevem klimatické změny je mimo jiné nárůst teploty vzduchu. Jde o jeden z faktorů, který ovlivňuje výpar,“ poukázal na souvislosti Václav Šípek. Pozorování dopomůže k efektivnějšímu lesnickému a zemědělskému hospodaření.

Ohrožený karas

Projekt „Mapování výskytu kriticky ohroženého karase obecného v Jihočeském kraji a příprava regionálního akčního plánu na jeho ochranu“ řeší s Jihočeským krajem Biologické centrum AV ČR. Marek Šmejkal z tohoto pracoviště upozornil, že dříve běžně rozšířený karas obecný je od roku 2010 považován za kriticky ohrožený.

Spolupráce vyústila v projekt „Zachraň karase!“, do kterého se zapojila veřejnost. „Díky tomu jsme našli další lokality, kde karas obecný žije,“ zdůraznil Marek Šmejkal. Program povede k založení záchranných chovů a návrat karase do vybraných vod.

Karas obecný je kriticky ohroženou rybou.

Hromadná doprava do středních škol

„Dopravní dostupnost středních škol v Karlovarském kraji“ zkoumal Sociologický ústav AV ČR. Karlovarský kraj totiž trápí vysoké procento žáků, kteří předčasně opouštějí střední školy. Žáci jsou

při cestování do škol většinou závislí na hromadné dopravě.

Výsledky shrnul Josef Bernard: „Většina obyvatel v Karlovarském kraji žije v místech s dobrou dopravní dostupností ke středním školám. Pro jedno procento z nich ale není dostupná žádná z nich.“ Sociologický ústav a Karlovarský kraj zvažují, že v navazujícím projektu prozkoumají další jevy, které mohou souviset s předčasným ukončením školní docházky.

Havlíčku, Havle!

Masarykův ústav a Archiv AV ČR ve spolupráci s Muzeem Vysočiny Havlíčkův Brod pořádal roku 2021 konferenci „Havlíčku, Havle!“ k příležitosti 200. výročí narození Karla Havlíčka Borovského. Výsledky prezentovali Anna Jonáková a Luboš Velek.

„Ukazuje se, že v archivech lze stále najít mnoho nových informací,“ řekl Luboš Velek a dodal, že Havlíčkův kult je v regionu nesmírně živý. Příspěvky konference vyšly v publikaci *Havlíčku, Havle! Ke dvoustému výročí narození Karla Havlíčka Borovského*.

Keltové a Germáni na Vysočině

Brněnský Archeologický ústav AV ČR spolupracoval s Muzeem Vysočiny v Jihlavě na projektu „Keltové a Germáni v regionu Dalešické přehrady“. Na daném území archeologové doložili osídlení v mladší době železné, ojedinělé byly i nálezy z doby římské.

Podle Michaely Kmoškové projekt přinesl důležité informace o tehdejším osídlení v oblasti a unikátní nálezy. Jde tak o významný podklad pro další plánované popularizační výstupy.

Setkání je místem pro diskuzi i inspiraci.

Akademie věd ČR uzavírá smlouvy s regiony od roku 2003, postupně je podepsala se všemi 14 kraji. V loňském roce pracoviště řešila 19 projektů. Do spolupráce se zapojují téměř všechny ústavy. Projekty se prezentují jednou ročně na setkání představitelů Akademie a zástupců partnerů regionální spolupráce. Přehled uzavřených smluv naleznete na webových stránkách Akademie věd ČR.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Projekty-regionalni-spoluprace-pomahaji-zvysovat-kvalitu-zivot-a-v-krajich>